

**ERYK
LIPIŃSKI**

**PLA
KA
TY**

BOSZ

POSTERS

WARSZAWA W KARYKATURZE

OD WARSZA I SAWY DO TRASY ŁAZIENKOWSKIEJ

MUZEUM KARYKATURY
Oddział Muzeum Literatury
im. Adama Mickiewicza
Rynek Starego Miasta 20

ERDYK LIPKOWSKI '79

Warszawa w karykaturze. Od Warsza i Sawy do Trasy Łazienkowskiej, 1979, plakat do wystawy, Muzeum Karykatury w Warszawie, offset, 80,5 × 57 cm | Caricatures of Warsaw. From Wars and Sawa to Łazienkowska Thoroughfare, 1979, exhibition poster, Museum of Caricature and Cartoon Art in Warsaw, offset, 80.5 × 57 cm

**ERYK
LIPIŃSKI**

**PLA
KA
TY**

POSTERS

BoSz

Eryk Lipiński, obok Henryka Tomaszewskiego i Tadeusza Trepkowskiego, należał do grupy polskich plakacistów, którzy po 1945 roku zainicjowali zjawisko nazywane w latach 60. XX wieku „polską szkołą plakatu”.

Urodzony w 1908 roku w Krakowie, w wieku czterech lat wyjechał z rodzicami: Teodorem Rawicz Lipińskim (malarzem i satyrykiem) i Jadwigą z Czarторыskich, do Moskwy, gdzie – jak potem wielokrotnie wspominał – w 1916 roku [w wieku ośmiu lat] wziął udział w konkursie na plakat i zdobył trzecią nagrodę. W 1921 roku powrócił do Polski, uczył się w Warszawie, kończąc studia w stołecznej Akademii Sztuk Pięknych pod kierunkiem Tadeusza Pruszkowskiego i Edmunda Bartłomiejczyka. W 1935 roku założył wraz ze Zbigniewem Mitznerem słynny satyryczny tygodnik „Szpilki” [w latach 1935–1937 i 1946–1953 był redaktorem naczelnym]. Poczucie humoru, satyryczne widzenie zdarzeń, niezwykła wyobraźnia, konsekwencja i aktywność społeczna pozwoliły przetrwać mu pobyt w obozie w Auschwitz (1940), powrócić do stolicy, gdzie w latach 1940–1942 wraz z żoną ukrywał żydowskich intelektualistów, wziąć udział w powstaniu warszawskim i w 1945 roku powrócić do działalności w stolicy [w latach 1945–1948 należał do PPR]. Jego satyryczne rysunki drukowane w większości ówczesnych dzienników oraz plakaty teoretycznie prokomunistyczne doprowadziły jednak do zupełnie odwrotnych skutków niż socjalistyczna propaganda. Słynny afisz *Słuchał, słuchał bibisyna, aż mu spuchła łepetyna* (1955) spowodował znaczne zwiększenie liczby słuchaczy Radia Wolna Europa. W 1966 roku Lipiński był jednym z inicjatorów, komisarzem i uczestnikiem I. Międzynarodowego Biennale Plakatu w Warszawie. W 1978 roku założył Muzeum Karykatury w Warszawie, któremu dyrektorował do śmierci, zaś w 1987 roku zainicjował Stowarzyszenie Polskich Artystów Karykatury (SPAK). Wyróżniany i nagradzany na większości konkursów plakatowych, szczególnie cenił sobie tytuł Sprawiedliwy wśród Narodów Świata, przyznany mu pięć miesięcy przed śmiercią (1991).

Plakaty Eryka Lipińskiego niemal zawsze odwoływały się do inteligencji widza, poczucia absurdu, rozumienia „podwójnego dna” każdego dowcipu. Wizualnie skuteczne zatrzymywały uwagę, z czasem tworząc ikonosferę dobrze oddającą polskie poczucie humoru. Zabawa kolorem, formą, odwracanie znaczeń – to cechy, które pozwalają dzisiaj bez problemu rozpoznać sposób myślenia Eryka Lipińskiego.

Eryk Lipiński, like Henryk Tomaszewski and Tadeusz Trepkowski, belonged to the group of Polish poster artists who – after 1945 – initiated the phenomenon referred to in the 1960s as the Polish School of Posters.

Born in 1908 in Kraków, at the age of four, he left with his parents: Teodor Rawicz Lipiński [painter and satirist] and Jadwiga née Czarторыska, to Moscow, where – as he then often recalled – he took part in a poster

competition in 1916 (aged eight) and won third prize. In 1921, he returned to Poland. He studied in Warsaw, where he graduated from the Academy of Fine Arts under the supervision of Tadeusz Pruszkowski and Edmund Bartłomiejczyk. In 1935, together with Zbigniew Mitzner, he founded the famous satirical weekly "Szpilki" (he was the editor in chief between 1935–1937 and 1946–1953). His sense of humour, satirical perspective on events, extraordinary imagination, consistency and social activity helped him survive as prisoner in the Auschwitz concentration camp [1940], come back to Warsaw, where – between 1940–1942 – together with his wife, he hid Jewish intellectuals, and take part in the Warsaw Uprising in 1944. In he resumed his activity in the capital city of Poland (he was a member of the Polish Workers' Party between 1945–1948). His satirical drawings, printed in the majority of contemporary dailies, and theoretically pro-communist posters had completely opposite effects than socialist propaganda. His famous poster *He Was Listening to the BBC Until His Head Swelled* (1955) resulted in a significant increase in the number of listeners of Radio Free Europe. In 1966, Lipiński was one of the initiators, the commissioner and a participant of the 1st International Warsaw Poster Biennale. In 1978, he founded the Museum of Caricature and Cartoon Art in Warsaw and was its director until his death; in 1987, he initiated the Association of Polish Caricature Artists (SPAK). Distinguished and awarded at most poster competitions, he particularly enjoyed the honorific Righteous

Among the Nations which he was granted five months prior to his death (1991). Eryk Lipiński's posters always referred to the viewer's intellect, sense of the absurd, understanding of ambiguity in every joke. Visually appealing, they caught the eye, and over time created an iconosphere that was an apt reflection of the Polish sense of humour. Playing with colour, form, and reverse meanings were Eryk Lipiński's hallmarks that now clearly reveal his way of thinking.

Skarb, 1949, plakat do filmu, reż. Leonard Buczkowski, offset, 86,2 × 61,1 cm | The Treasure, 1949, film poster, dir. Leonard Buczkowski, offset, 86.2 × 61.1 cm

PO STRAJKU W BARCELONIE

**FRANCO: HISZPANIA JEST WASZĄ
NAJPEWNIJSZĄ BAZĄ...**

STUDIO WYDRUKOWE ARTYSTYCZNO-GRAFIKOWE R. S. W. „PRAXA”

STOLZDAŁ OBR. NA 4 WYDAW. KRAJ. ZAP. NA DR. Z ODRUKOW. NAPE. JAKOŚĆ 3-9-00000. Z WOLN. CO POKAZU NA W. Z. DR. 1/10/21

Niedzielnny poranek, 1955, plakat do filmu, reż. Andrzej Munk, offset, 85 × 58,4 cm | One Sunday Morning, 1955, film poster, dir. Andrzej Munk, offset, 85 × 58.4 cm

Warszawska Syrena, 1956, plakat do filmu, reż. Tadeusz Makarczyński, offset, 82,5 × 59,1 cm | Mermaid of Warsaw, 1956, film poster, dir. Tadeusz Makarczyński, offset, 82,5 × 59,1 cm

ERYK LIPiŃSKI-58

REŻYSERIA: LEONARD BUCZKOWSKI
FILM PRODUKCJI POLSKIEJ
ZAF. KADR. ¹⁴

WYKONAWCY:
URSZULA MODRZYŃSKA
RYSZARD BARYCZ
JAN KURNAKOWICZ
I INNI

DESZCZOWY LIPIEC

Eryk Lipiński (1908–1991) należał do
Eryk Lipiński (1908–1991) was among the
grupy artystów, którzy zainicjowali
artists who initiated the phenomenon
zjawisko zwane „polską szkołą pla-
referred to as the Polish School of Posters.
katu”. Jego projekty odwoływały się
His designs relied on the viewer's
do inteligencji widza, poczucia ab-
intellect, sense of the absurd, and under-
surdu, rozumienia „podwójnego
standing of ambiguity in every joke. They
dna” każdego dowcipu, zatrzymy-
caught the eye, and over time created an
wały uwagę, z czasem tworząc
iconosphere that was an apt reflection of
ikonosferę dobrze oddającą polskie
the Polish sense of humour.
poczucie humoru.